

متن پرسش

با سلام: جناب استاد بنده عرض کردم که یک نظام طولی رو به صورت تشکیک البته نه تشکیک در وجود چون واضحه که عرفا تشکیک رو قبول ندارن، اما یک تشکیک رو به صورت فانی در حق باید قایل باشیم، چون عرفا قایلید که ملایکه موجودند، برزخ موجود است، اما فانی و مستهلک در حق است مثل واحدیت و مقام احدیت که مستهلک و فانی در حق است، چون بالاخره موجودات عقلی احساس موجودیت دارن، این احساس موجودیت ها که دروغ نیست، موجودات مثالی همینطور و موجودات طبیعی همینطور و باز طبق الواحد باید یک نظام طولی در کار باشه. من نمیگم موجودیت استقلالی دارن ولو وجود رابط اما میگم بالاخره در اون وحدت صرفی که در صحنه است و واقعا هم صرف و بسیط محضه این مراتب فانی هستند و عقل هم این مراتب رو از وجود حق انتزاع میکنه. ایا اشتباه می‌کنم؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نمی‌دانم می‌توانیم اسم این حالت را تشکیک به صورت طولی بگذاریم؟ با توجه به این که از نظر عرفا خداوند با همه‌ی مخلوقات، هست زیرا ذات، از صفات منفک نمی‌باشد. آری! می‌توانیم موضوع تشکیک در ظهور را به میان بیاوریم، ولی در هر حال به همان معنای وحدت وجود، همه‌جا حق است و لاغیر، که اصطلاحاً واژه‌ی «حَقِّ مخلوقُ به» مطرح می‌شود. موفق باشید